

Metal·lúrgia

Metal·lúrgia o metal·lurgia

ÀREA TEMÀTICA: **Llengua. Ortografia i puntuació**

TÍTOLS ASSOCIATS: **siderúrgia, cirurgia**

DATA D'ACTUALITZACIÓ: 1/10/2002

SOLUCIÓ: **Metal·lúrgia**

ARGUMENTACIÓ:

En català tenim *metal·lúrgia*, *litúrgia*, *dramatúrgia*, *halúrgia*, *siderúrgia*, *taumatúrgia*, *teúrgia*, però també *cirurgia* (i no *cirúrgia*). De tots aquests exemples deduïm que aquests mots cultes s'han format amb dos sufixos grecs d'accentuació diferent (“-úrgia” i “-urgia”) amb el mateix significat: “forma sufixada del grec *érgon*, que significa ‘treball’, ‘obra’”, d'acord amb el diccionari d'Enciclopèdia Catalana.

La paraula *cirurgia*, segons Joan Coromines, és presa del llatí *chirurgĭa*, amb l'accentuació del seu original el grec *kheirourgía* ‘treball manual’, ‘operació quirúrgica’, derivat de *kheirourgós*. En canvi, *metal·lúrgia*, documentat per Labèrnia el 1840, és un derivat savi del grec *metallourgía* ‘treball dels metalls’, derivat de *metallourgéō* ‘treballar o extreure els metalls’. Segons el filòleg, la paraula *metal·lúrgia* potser va ser rebuda del francès *métallurgie* el 1741.

Malgrat una hipotètica influència del francès, per l'accentuació derivada del seu ètim, el sufix que li correspon és *-úrgia*, igual com passa amb altres d'anàlegs: *siderúrgia*, *halúrgia*, *dramatúrgia*... El fenomen del canvi d'accentuació per part de certs parlants pot ser degut a diversos factors:

- a) Encara que no descartem la influència del francès, la “desesdrúixolització” (pèrdua de l'esdrúixola) de *metal·lúrgia* per *metal·lurgia* és un fet no aïllat en català (vegem el cas anàleg de *musica*, en aquest pel sufix més popular *-íc*/ *-íca*). No hem de descartar una possible dificultat de pronunciació de l'esdrúixola.
- b) El segon factor, potser més plausible, es donaria per la influència de la grafia: el fet de llegir la grafia incorrecta *metal·lurgia* donaria peu a pronunciar el mot com una paraula plana, és a dir amb l'accent de veu damunt la *i*.

Els canvis d'accent, doncs, són fenòmens normals en qualsevol llengua. Ara bé, si el cas que ens ocupa en aquestes línies no és general i, per tant, no hi ha una raó de pes per replantejar l'accent, caldrà tenir en compte només la solució normativa actual.